Перица Јокић

ПЕРИГРАМИ

Перица Јокић

ПЕРИГРАМИ

Издавач

Клуб писаца „Коста Солев Рацин“ - Велес

Рецензент

Бојан Рајевић

Технички уредник

Ана Ристова

Превод на македонски

Димитар И. Вилазорски

Штампа

Унистар

Тираж

300 примерака

Перица Јокић

ПЕРИГРАМИ

Велес, 2019

ПРИЧЕ У КАПСУЛАМА

О књизи „Периграми“ Перице Јокића

Сажетост, духовитост, вишезначност, ишчашена перспектива, склоност ка иронији, парадоксу... нека су од кључних особина афоризма као жанра чији су творци на десетине врхунских аутора на просторима бивше СФРЈ.

Међутим, називајући своје афоризме периграмима, афористичар Перица Јокић сугерише нам да и у том једноставном облику ипак има простора за уобличавање препознатљиве индивидуалне поетике са ауторским печатом, толико снажним да по њему може да се назове и сам жанр.

У чему би се, онда, састојала посебност Јокићевог афоризма која би оправдала увођење посебног жанровског назива - периграм?

Најбољи одговор на то питање даће сами периграми.

Пошто књига афоризама допушта (можда чак и захтијева) насумична читања, овдје дајем репрезентативан узорак - десетак насумично одабраних периграма, на основу којих ће, на крају, моћи да се понуди и одређена дефиниција периграма као посебног афористичког жанра. Стил је човјек сам, што нам допушта да вјерујемо да ће својства која се искристалишу у десетак Јокићевих записа, бити важећа за све његове периграме. Па да почнемо.

Долазећи на посао, чувар затвора направио корак више и нашао се иза решетака.

Оно што се најприје примјећује у Јокићевом афоризму јесте постојање наративног језгра - у само једној реченици затичемо чак три радње: 1) долазак на посао 2) прављење корака више 3) смјештање иза решетака. Већ у овом, првом афоризму у књизи „Периграми“ почиње се уобличавати једна особена поетика. Срж афоризма лежи у овом „корак више“ јер је управо тај корак неопходан да се из свијета стварности, уобичајених, свакодневних, рутинских радњи као што је долазак на посао, пребацимо у једну другачију стварност, у Јокићевом случају, стварност апсурда у којој, ето, чувар затвора завршава иза решетака. Од првог афоризма у књизи гради се слика свијета

којом се наговјештава да је у том свијету све претумбано, раздрмано, избачено из својих уобичајених лежишта.

Љубазни лавови једног зоолошког врта широм отворили врата својим посјетиоцима.

Фантастика, гротеска, мијешање људског и животињског свијета, дјечја перспектива наслућују се из овог периграма који, такође, има нешто од оне инверзије и претумбаности коју смо затекли у претходном периграму. Притом, овдје се кристалише још нешто: Јокићева способност да петрифицираним фразама као што је „широм отворити врата" подари нови живот доводећи их у крајње необичне спојеве са лексичким јединицама из прилично удаљених регистара.

Нестали пар лисица из Зоолошког врта пронађен за појасом полицајца-приправника.

Из овог периграма ишчитавамо Јокићеву способност да из полисемичних ријечи извуче максимум, реализујући их, одједном, у неколико контекста у којима могу да се јаве, творећи, на тај начин, праву малу комедију забуне. Наравно, наративни потенцијал и овдје је присутан, имамо не радњу, него цио случај (нестанак пара лисица из Зоолошког врта), имамо (успјешан) процес детекције јер је нестали пар лисица пронађен и остаје нам да закључимо да је афористичка инстанца на себе преузела улогу детектива који успијева да ријеши случај, на задовољство читалаца. Примјећујемо, још, да је Јокићевим периграмима често потребна и сцена, што није тако чест случај код афоризама који се, често, задовољавају језичким играма.

Након судара са Аном Карењином, један заљубљени воз потпуно изашао из колосјека.

Јокић вјешто уводи у игру и једну стварност из подручја умјетничке имагинације, додјељујући јој, тако, статус идентичан оном који има такозвана наша реалност. План реалности и план фикције код Јокића не изгледају као да су у сукобу, прије би се рекло да се прожимају будући да Јокићева инстанца има увид и у

једну и у другу, при чему је, и у једном и у другом случају, више занима скривени, него познати дио приче.

Упркос тешком невремену, авион лако слетио у провалију.

Јокићева афористичка инстанца показује се и као мајстор у области изневјерених очекивања која гради тако што избором лексичких јединица најављује срећан крај, у овом случају - успјешно слијетање онакво на какво бисмо сви најприје помислили, да би, затим, открила једно рјеђе запажано, а ипак присутно својство код слијетања авиона у провалију, а то је да и она представљају успјешна слијетања која, такође, могу бити ометана тешким невременом, колико и редовни летови. Јокић, јасно је, игра на крилатици да је и пад лет, подстичући машту читаоца да замисли авион који, због неког још тежег невремена, не успијева да слети у провалију, већ препуштен хиру невремена, завршава свој лет на писти циљног аеродрома. Све то да би се читалац запитао није ли и оно што сматрамо редом који смо створили заправо производ неког пуког случаја, једнако колико и било који хаос?

Пуцњем увис означен почетак трке и крај лутајућег падобранца.

Потенцијал драме, потенцијал трагедије, око Јокићеве афористичке инстанце у стању је да види и у најобичнијем извјештају са неког спортског догађаја, на примјер, трке на сто метара. У пуцњу увис којим се означавају почеци трка виђена је пријетња сагласна духу времена у којем пуцњеви чешће служе првобитној им намјени него ли означавању почетка неке трке. На овај, крајње онеобичен начин, Јокић нам је саопштио једну антрополошку константу која се тиче порива за убијањем који је, рекло би се, у нама присутани онда када га нисмо свјесни.

Захваљујући својим димензијама, један прекоокеански брод свуда стигао одједном.

Није довољно имати изузетну језичку интелигенцију, какву Јокић, без дилеме, има, потребно је имати и вансеријску визуелну имагинацију да би се на помен синтагме „прекоокеански брод“

могао замислити брод чије димензије сежу преко океана, усљед чега тај брод „свуда стиже одједном“.

Због преласка на контактна сочива, змије наочарке укинуле ову врсту.

Овим периграмом Перица Јокић још једном демонстрира своју привржeност дјечијем виђењу свијета, али и способност да метонимијским помјерањима, попут змије, вијуга кроз различита значења, спајајући прилично удаљене контексте, чиме ствара посебно зачудан ефекат.

Држећи се упутства за употребу шешира, просјак остао шворц.

Хуморни ефекат у овом периграму гради се увиђањем вишеструкости намјене шешира који је, у примарном значењу, средство за покривање главе, међутим, вријеме у којем живимо открило му је још једну могућу функцију на шта Јокић духовито, премда црнохуморно скреће пажњу. Јокић је у стању, попут неког суперпрецизног инструмента, да се огласи својим звоном за узбуну - периграмом, истог тренутка када осјети да је нека ријеч, под утицајем тренутних прилика доживјела значењску трансформацију.

Његош у Црној Гори пише све провокативније.

Иако у начелу ближа имагинативним стварностима, Јокићева афо-инстанца увјерава нас да са подједнаким успјехом може да афористички тумачи и актуелну црногорску збиљу, не лишавајући је, и даље, универзалних увиђања.

У записима који су овдје представљени, а то ће бити случај и са свим записима у књизи, могуће је уочити и једну стилску доминанту, а то је употреба крњег перфекта. То је онај облик за којим, у циљу језичког економисања, често посежу новинари при насловљавању својих чланака. То за ефекат, како у новинским насловима, тако и у Јокићевим периграмима, има смјештање збивања in medias res. Из тог разлога, читалац који буде читао

Јокићеве „Периграме“ имаће утисак да чита само новинске наслове растерећене било чега сувишног.

Да закључимо, Јокићеви периграми су афоризми са наративним потенцијалом који се не реализује, већ се прича која би се могла испричати згушњава у капсуле од свега пар ријечи. Оно што се, притом, реализује јесте семантички потенцијал ријечи који се често доведе до слике или, чак, вишеструких слика. Уочљива је тенденција да се у Јокићевим периграмима значењски потенцијал ријечи истовремено реализује у свим могућим контекстима. Периграме прати и неодољиви шарм дјечије зачуђености пред свијетом, али и језиком, као и свеприсутна склоност ка игрању и освајању нових имагинативних простора.

Бојан Рајевић

Долазећи на посао, чувар затвора направио корак више и нашао се иза решетака.

Љубазни лавови једног зоолошког врта широм отворили врата својим посјетиоцима.

Оперски пјевач завјештао гласне жице Кабловима из Светозарева.

У једној заосталој школи ђацима одузето право да туку професоре.

Глумица са петнаестог спрата пала у заборав, а онда и са терасе.

Питагора нестао у хипотенузи Бермудског троугла.

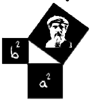

Нестали пар лисица из Зоолошког врта пронађен за појасом полицајца - приправника.

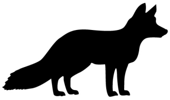

Психијатар постао зависник од лудих.

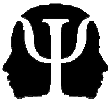

Да не би имали проблема с високим напоном, електричарима забрањено да расту преко два метра.

Заборавна дама поново изгубила невиност.

Ухапшен гост хотела који је заборавио
да искључи климу и од љета направио зиму.

Незадовољне прскањем воћа,
гусјенице покренуле тенкове.

Пјешачки прелаз затворен због бијеле куге.

Наркоман пренио дрогу у носу и вени.

Лезбејка и педер промијенили полове
и постали педер и лезбејка.

Недостатак болничких кревета имао срећан епилог
јер су у најновијој саобраћајној несрећи
сви погинули.

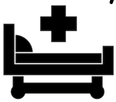

Прачовјек на прагу открића
шта треба да ради кад је гладан.

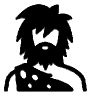

Након судара са Аном Карењином,
један заљубљени воз потпуно изашао из колосјека.

Миротворци имали довољно слуха
па је клање једни других дочекано на нож.

Жена одбила да покаже гдје крије године.

У такмичењу причања шарених лажа,
побиједила једна предизборна кампања.

Ексцентрични лопов покрао фирму
у којој ради као директор.

Немарни возач свој нови ауто оставио без горива
и тако наставио да вози.

Упркос тешком невремену,
авион лако слетио у провалију.

У празном аутобусу жена стоји и чека
каваљера да јој уступи мјесто.

Због супе у којој није пронађена мува,
оштро протестовао један стални мувојед.

Политика ушла у Јавну кућу
и обогатила је за још једну курву.

Да би се продужио животни вијек телади,
кланице одлучиле да не раде за викенд.

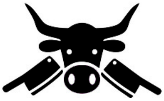

Пуцњем увис означен почетак трке
и крај лутајућег падобранца.

Да му жена не би закочила ствар,
возач опрезно убацио у другу.

Неопрезни археолози ископали ћуп у једном комаду,
а онда га, према нацрту спајања, комисијски разбили.

Резервни точак пронађен тек након
проналаска четири точка.

Сизиф разочаран узалудним послом,
јер је гурао погрешан камен.

Невини оптужени да због њих криминалци
све више испаштају.

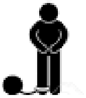

Публика запањена видјевши да нова старлета,
осим једног дупета, има и двије сисе.

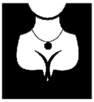

Под тешким батинама,
лопов признао да ништа није украо.

У циљу ефикасности у раду, непознати починилац
омогућио полицији да се позове на њега.

Захваљујући својим димензијама,
један прекоокеански брод свуда стигао одједном.

Пошто је откупио све валуте свијета,
нумизматичар завршио као просјак.

За пљачку банке осумњичена жена ружна к'о лопов.

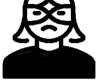

Због преласка на контактна сочива,
змије наочарке укинуле ову врсту.

Да не би без разлога дувао балон свом сину,
саобраћајац се прво напио.

Новорођени црнац се уплашио мрака
јер није знао гдје му се завршава тијело.

Животиње једног зоолошког врта све мање
заинтересоване за људе које им показују.

За пола сата, колико јој је требало да скине шминку,
жена ослабила двадесет килограма.

Забрањено удруживање рада и средстава
између фабрика минералне воде и детонатора.

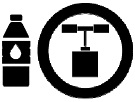

За масовну гробницу нехатом ископана већа рупа,
али је срећом попуњена.

У дубини својих мисли,
човјек наишао на подморницу.

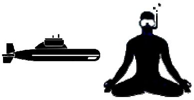

Једна ексклузивна кафана за сваког свог пијанца
обезбиједила сто над главом.

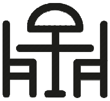

Поставља се питање колика је тек сукња
за којом се Земља окреће.

Реклама за ексере дјеловала тако брутално
да је Исус од запрепашћења остао као прикован.

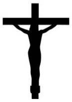

Семинар лудих био успјешан,
јер није преовладао разум.

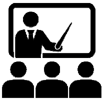

Због геноцида над мувама,
Друштво за заштиту животиња укинуло супу.

У тренутку кад је умирао од жеђи,
утопљеник у дављењу нашао спас.

Неискусном стаклоресцу жена сломила срце.

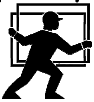

На првом избору за мис свијета,
не бјеше се родила та која би Еви конкурисала.

Адам постао го тек пошто су пронађене гаће.

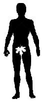

Први стилиста радио моделе од смоквиног листа.

Ева изјавила да Адам није њен тип.

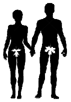

Упознавши Еву, Адам закључио да су све жене исте.

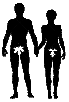

Част свог имена, Пушкин бранио пиштољем.

Због несташице кисеоника, дисаће се испод тезге.

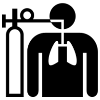

Да би жртву максимално испоштовао,
убица тражио више простора у црној хроници.

Пијанци замјерили Диогену што је буре
так тако преточио у гајбу.

Приликом куповине ормана за спаваћу собу,
муж се консултовао с љубавником своје жене.

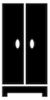

Пронађен старац који се удавио у дубоку старост.

Киша пала без најаве метеоролога и све упрскала.

Хумани спортски риболовац задржао упецану рибу
да је не би растргле ајкуле.

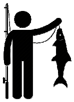

Сахрањен човјек који је уобразио да је жив.

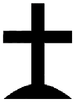

Да би послије пластичне операције
знала о коме је ријеч, жена задржала име.

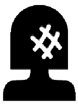

Ђацима одобрено да масовно бјеже
са полицијског часа.

Улизица праксу обавља на свом лилихипу.

Безобзирни лудаци од угледне психијатријске
клинике направили лудницу.

Ахила спасила панцир чарапа.

Муж поручио отмичарима да ће све дати
само да му жену задрже.

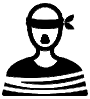

За савладавање тешког градива,
ђаци уз уџбенике добили и грађевинске машине.

Нестрпљиви новинар сазна шта се десило и прије
него што у новинама прочита свој чланак о томе.

Математички проблем најзад долијао.

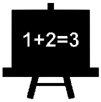

Због сукоба интереса, забрањен штрајк глађу
у прехрамбеној индустрији.

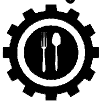

Талентована спонзоруша понудила услуге
трошења било чијег новца.

Једна банка доскочила лоповима
дајући им новац на чување.

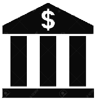

Довитљиво племе дивљака
опстало без прибора за јело.

Постављањем сценографије за хорор-филм,
један град добио љепши изглед.

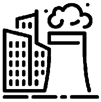

Експериментално отворен луксузни затвор
отвореног типа.

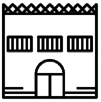

Пошто је убила мужа, жена се нашла увријеђена што
он не би ни трепнуо да му је то урадила нека друга.

Сурферу одобрено да за тренинг користи
радио таласе.

Преживио здрав човјек којег су доктори
грешком лијечили.

Због недовољно прекида у игри,
доведена у питање надокнада времена.

Рјешавањем мистериозног помјерања
једног пјешачког прелаза,
утврђено да зебра није била везана.

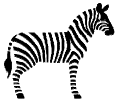

Захваљујући силовању, жена избјегла одговорност
за губљење невиности.

Сходно политици запошљавања,
Школа за градоначелнике затражила
подизање већег броја градова.

Мађионичар грешком добио праву тестеру
и трик није успио.

Пошто се добро најео,
гладни и сасвим изгубио апетит.

Слијепац могао да буде једини очевидац,
само да је понио свој штап.

Испод дебелог слоја шминке,
искусни археолог ископао своју жену.

Мишеви постали кључна карика у чупању репе.

Непредвидљива козметика учинила да
најприближнији опис жене гласи:
постоји и има косу!

Због ајкуле која је залутала у базен,
ватерполо утакмица завршена без играча.

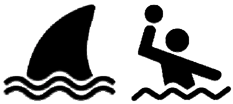

Држећи се упутства за употребу шешира,
просјак остао шворц.

Жена доживјела срчани удар видјевши себе у читуљи,
а била је то нека сасвим друга особа
која нашминкана личи на ову када је без шминке.

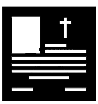

Њутн имао доста главобоље покушавајући
да гравитацију испроба са тиквом.

Због снијега одложен хокеј на трави.

Луде краве збуњене нервним болесницима.

До појаве точкова, кочнице успоравале друмове.

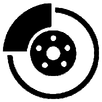

Да би филмови страве и ужаса били увјерљиви,
у биоскопу забрањен улаз женама без шминке.

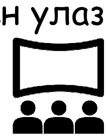

У лудници стање нормално.

У карактеру једног мушкарца,
гинеколог препознао предмет свог рада.

Због несташице љекова,
фармацеути принуђени да укидају неке болести.

Утакмица се игра без публике тако да се не зна тачно
колико гледалаца није присутно.

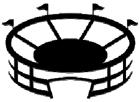

Леди Четерли је очајна јер којег год љубавника
да нађе, увијек то буде љубавник Леди Четерли.

Изгубили смо од тако мале државе да се наш пораз
неће ни примијетити.

Због немања кворума,
скупштински бифе наставио са радом.

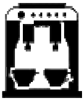

Разлог доброг пословања у једном
Бироу за изгубљене ствари су стални губици.

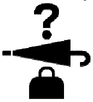

Да је живио само дан дуже,
видио би своју читуљу у новинама.

Развој козметичке индустрије коче лијепе жене.

Прво су угасили фирму, а онда запалили.

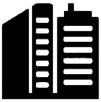

Мазохиста пао у руке џелату и добро га намучио.

Сналажљиви ватрогасац успио без опреме
да угаси жеђ.

Сенилни старац заборавио да умре.

Јапански мачо типови умјесто нанула
радије навлаче Јапанке.

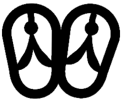

Одбивши да пријави имовину,
лопов сачувао туђу приватност.

Храбри филмски гледалац све опасне сцене
одгледао без дублера.

Звучни филм глувонијеме оставио без текста.

Његош у Црној Гори пише све провокативније.

Интерпол забранио укидање шминке
јер ни једна жена са личне карте не би постојала.

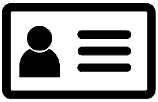

О ПИСЦУ

Перица Јокић, рођен 1962. у Витини је један од најбољих и најпознатијих савремених црногорских писаца. Пише романе, драме, сатиричне приче и афоризме.

Аутор је следећих дела: „Паметнији попушта“ (1996) - афоризми, „Ти си мој геније“ (1996) - роман у балади, „Доручак за Ему“ (1997) - драма, „Тачно у подне“ (1998) - антологија радио афоризма, „Лифт“ (1999) - драма, „Причам ти причу“ (2013), сатиричне приче, „Искуства Роберта Ниманија“ (2014) - сатиричне приче, „Огледи Роберта Ниманија“ (2015) - сатиричне приче, „Свемирски дневник“ (2015) - роман, „Строго за јавност“ (2016) - афоризми и закони, „Хербаријум хумора и сатире“ (2016) - новински исечци - електронско издање, „Изразито добре приче“ (2017) - сатиричне приче, „Сазнања Роберта Ниманија“ (2018) - сатиричне приче, „Изразито добре приче, 2.допуњено издање“ (2018) - сатиричне приче и „Приче“ (2018) - сатиричне приче, избор.

Августа 2016. експериментално уводи нови вид сатиричног изражавања којем проналази адекватни термин - периграм. Периграми већ одмах изазивају интересовање и бивају веома добро прихваћени. Преводе се на македонски језик и доспевају на електронски таблоид Струмицаонлајн (2016), затим и у Етни, електронском часопису за хумор и сатиру. Већ у септембру 2016. се појављују и у штампаном издању, у водећем часопису за хумор и сатиру Јеж , а затим и у часописима Разбибрига и Енигматика.

Велес има ту част да се ту најпре промовише његова најновија књига „Периграми“, која, можемо слободно рећи, представња нови жанр у сатири.

Димитар И. Вилазорски

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

821.163.41-84

Јокиќ, Перица
Периграми / Перица Јокиќ; [превод на македонски Димитар И. Вилазорски]. - Велес: Клуб на писатели „Коста Солев Рацин“, 2019. - 80 стр.: вињети; 21 см

Насл. стр. на припечатениот текст: Периграми / Перица Јокиќ. Обата текста меѓусебно печатени во спротивни насоки. - Текст на мак. и срп. јазик. - Приказни во капсули: за книгата „Периграми“ на Перица Јокиќ / Бојан Рајевиќ: стр. 5-9

ISBN 978-9989-899-50-8

COBISS.MK-ID 110430986

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

821.163.41-84

Јокиќ, Перица

Периграми / Перица Јокиќ; [превод на македонски Димитар И. Вилазорски]. - Велес: Клуб на писатели „Коста Солев Рацин“, 2019. - 80 стр.: вињети; 21 см

Насл. стр. на припечатениот текст: Периграми / Перица Јокиќ. Обата текста меѓусебно печатени во спротивни насоки. - Текст на мак. и срп. јазик. - Приказни во капсули: за книгата „Периграми“ на Перица Јокиќ / Бојан Рајевиќ: стр. 5-9

ISBN 978-9989-899-50-8

COBISS.MK-ID 110430986

водечкото списание за хумор и сатира Еж, а потоа и во списанијата Разбибрига и Енигматика.

Велес ја има таа чест тука најнапред да се промовира неговата најнова книга „Периграми“, која, можеме слободно да речеме, претставува нов жанр во сатирата.

Димитар И. Вилазорски

ЗА ПИСАТЕЛОТ

Перица Јокиќ, роден во 1962 година во Витина е еден од најдобрите и најпознатите современи црногорски писатели. Пишува романи, драми, сатирични приказни и афоризми.

Автор е на следните дела: „Попаметниот попушта“ (1996) - афоризми, „Ти си мојот гениј“ (1996) - роман во балада, „Појадок за Ема“ (1997) - драма, „Точно напладне“ (1998) - антологија на радио афоризми, „Лифт“ (1999) - драма, „Ти раскажувам приказна“ (2013) - сатирични раскази, „Искуствата на Роберт Нимани“ (2014) - сатирични раскази, „Огледите на Роберт Нимани“ (2015) - сатирични раскази, „Вселенски дневник“ (2015) - роман, „Строго за јавност“ (2016) - афоризми и закони, „Хербариум на хуморот и сатирата“ (2016) - новински исечоци - електронско издание, „Изразито добри приказни“ (2017) - сатирични раскази, „Сознанијата на Роберт Нимани“ (2018) - сатирични раскази, „Изразито добри приказни, второ дополонето издание“ (2018) - сатирични раскази и „Приказни“ (2018) - избор на сатирични раскази.

Во август 2016 година експериментално воведува нов вид на сатирично изразување на кое што му го наоѓа соодветниот термин - периграм. Периграмите веднаш предизвикуваат интерес и многу добро се прифатени. Се преведуваат на македонски јазик и доспеваат на електронскиот таблоид Струмицаонлајн (2016), потоа и во Етна, електронски часопис за хумор и сатира. Веќе во септември 2016 година се појавуват и во печатено издание, во

Одбивајќи да го пријави имотот,
крадец сочува туѓа приватност.

Хрбар филмски гледач
сите опасни сцени ги изгледа без дублер.

Звучниот филм ги остави глувонемите без текст.

Његош во Црна Гора пишува се попровокативно.

Интерпол го забрани укинувањето на шминката
бидејќи ниту една жена од личната карта
не би постоела.

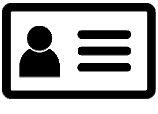

Прво ја изгаснаа фирмата,
а потоа ја запалија.

Мазохист падна во рацете на џелат
и добро го изнамачи.

Снаодлив пожарникар успеа
без опрема да ја изгасне жедта.

Сенилен старец заборави да умре.

Јапонските мачо типови наместо налани
повеќе сакаат да навлекуваат јапонки.

Изгубивме од така мала држава,
што поразот нема ни да се забележи.

Поради немање кворум, скупштинското бифе
продолжи со работа.

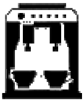

Причина за доброто работење на едно
Биро за изгубени работи се постојаните губитоци.

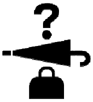

Да живееше само ден подолго ќе го видеше
својот некролог во весниците.

Развитокот на козметичката индустрија
го кочат убавите жени.

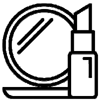

Во лудница состојбата нормална.

Во карактерот на еден маж,
гинеколог го препозна предметот на својата работа.

Поради недостиг од лекови, фармацевтите
принудени да укинуваат некои болести.

Натпревар се игра без публика, така да не се знае
точно колку гледачи не се присутни.

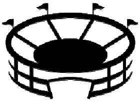

Леди Чертли е очајна зашто било кој љубовник да го
најде, секогаш тоа ќе биде љубовникот
на Леди Четерли.

Њутн имаше доста главоболка пробајќи гравитацијата да ја испроба со тиквата.

Поради снег одложен хокеј на трева.

Луди крави збунети од нервно оболените.

До појавата на тркалата кочниците ги успорувале друмовите.

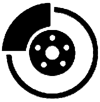

За да филмовите на стравот и ужасот бидат што поуверливи, во кино забранет влезот на жените без шминка.

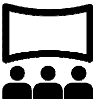

Глувците станаа главна карика
во корнењето на репката

Непредвидливита козметика направи
најприближниот опис за жената да гласи:
постои и има коса.

Поради ајкула која што заскита во базен,
ватерполо натпревар завршен без играчи.

Држејќи се на упатството за употреба на шеширот,
просјак остана шворц.

Жена доживеа срцев удар кога се виде себеси
на некролог, а таа била некоја сосема друга особа
која нашминкана личи на оваа кога е без шминка.

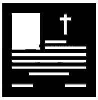

Во согласност со политиката за вработување,
Школата за градоначалници побара подигање
на поголем број градови.

Магионичар по грешка доби погрешна пила
и трикот не успеа.

Откако добро се најаде,
гладниот и сосема го изгуби апетитот за јадење.

Слепец можеше да биде единствениот очевидец,
само да го понесеше својот стап.

Под дебелиот слој шминка, искусен археолог
ја ископа жена му.

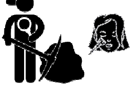

На сурфер одобрено
за тренинг да користи радио бранови.

Преживеа здрав човек
кого што докторите погрешно го лечеа.

Поради недоволно прекини во играта,
доведена во прашање надокнадата на времето.

Со решавањето на мистериозното поместување
на еден пешачки премин,
утврдено дека зебрата не била врзана.

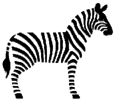

Благодарение на силувањето, жена ја избегна
одговорноста за губењето на невиноста.

Една банка им излезе во пресрет на крадците,
давајќи им пари на чување.

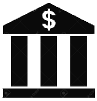

Снаодливо племе дивјаци опстана
без прибор за јадење.

Со поставувањето на сценографија за хорор-филм,
еден град доби поубав изглед.

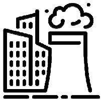

Експериментално отворен луксузен затвор
од отворен тип.

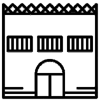

Откако го убила мажот, жена се најде повредена
што тој не би ни трепнал
да му го направела тоа некоја друга.

За совладување на тешкото градиво,
ученици со учебниците добиле и градежни машини.

Нестрпливиот новинар дознава што се случило
и пред да ја прочита во весниците
својата статија за тоа.

Математичкиот проблем најпосле настрада.

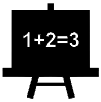

Поради судир на интереси, забранет штрајкот со глад
во прехранбената индустрија.

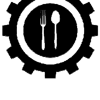

Талентирана спонзоруша понуди
трошење на било чии пари.

На учениците одобрено
масовно бегање од полицискиот час.

Подлизуркото праксата ја обавува на своето лижалче.

Безобѕирни лудаци од угледната
психијатарска клиника направија лудница.

Ахил го спаси панцир чорапата.

Маж порачал на киднаперите дека сé ќе даде
само да ја задржат жена му.

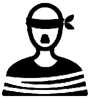

Пронајден старец кој што се удавил
во длабока старост.

Дождот падна без најава на метереолозите
и сé упрска.

Хуман спортски риболовец ја задржа
уловената риба за да не ја растргнат ајкулите.

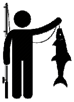

Погребан човек кој што вообразил дека е жив.

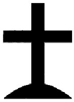

За да после пластичната операција знае
за кого станува збор, жена го задржа името.

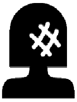

Честа на своето име Пушкин го бранеше со пиштол.

Поради недостиг од кислород,
ќе се дише под тезга.

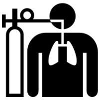

За да ја испочитува максимално жртвата,
убиец бараше повеќе простор во црната хроника.

Пијаниците му замерија на Диоген
што бурето туку така го преточи во гајба.

При купувањето на орман за во спалната соба,
маж се консултираше со љубовникот на својата жена.

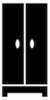

На првиот избор за мис на светот,
не беше се родила таа која на Ева би и конкурирала.

Адам постана гол дури откако се пронајдени гаќите.

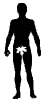

Првиот стилист правел модели од смоквин лист.

Ева изјави дека Адам не е нејзин тип.

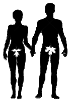

Запознавајќи ја Ева,
Адам заклучи дека сите жени се исти.

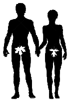

Реклама за клинци делуваше така брутално
што Исус од запрепастување остана како прикован.

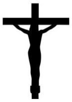

Семинарот на луди беше успешен
бидејќи не преовлада разумот.

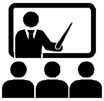

Поради геноцид над мувите,
Друштвото за заштита на животните ја укина супата.

Во моментот кога умираше од жед,
потонат во давењето најде спас.

На неискусен стаклорезец
жена му му го скрши срцето.

Забрането здружувањето на работата и средствата
помеѓу фабриките за минерална вода и детонаторите.

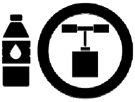

За масовна гробница, по грешка е ископана
поголема гробница, но за среќа, беше пополнета.

Во длабочината на своите мисли,
човек наиде на подморница.

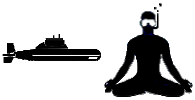

Една ексклузивна кафана за секој пијаница
обезбеди маса над главата.

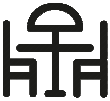

Се поставува прашање колкава е сукњата
по која се врти Земјата.

Поради преминувањето на контактни сочива, змиите наочарки ја укинаа оваа врста.

Да не би му го дувал без причина балонот на својот син, сообраќаецот прво се опи.

Новородениот црнец се уплаши од мракот зашто не знаеше каде му завршува телото.

Животните од една зоолошка градина сѐ помалку заинтересирани за луѓето кои што им ги покажуваат.

За половина час, колку што и требаше да ја симне шминката, жена ослабе дваесет килограми.

Под тежок ќотек,
крадец призна дека ништо не украл.

Со цел за ефикасност во работата,
непознат сторител
и овозможи на полицијата да се повика на него.

Благодарејќи на своите димензии,
еден прекуокеански брод наеднаш стигна секаде.

Откако ги откупи сите валути во светот,
нумизматичар заврши како просјак.

За грабеж на банка осомничена жена
грда како крадец.

Невнимателни археолози ископаа ќуп
во едно парче, а потоа, според нацртот за
составување, комисиски го скршија.

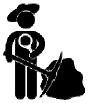

Резервното тркало е пронајдено дури после
пронаоѓањето на четирите тркала.

Сизиф разочаран од залудната работа,
затоа што туркал погрешен камен.

Невините оптужени дека криминалците
поради нив сé повеќе страдаат.

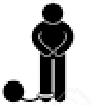

Публиката запрепастена гледајќи дека новата
старлета, освем едно дупе, има и две цицки.

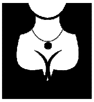

Поради супата во која не е пронајдена мува,
остро протестираше еден сталeн мувојад.

Политиката влезе во Јавната куќа
и ја збогати за уште една курва.

Да би се продолжил животниот век на телињата,
кланиците одлучиле да не работат за викендите.

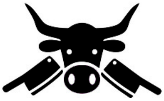

Со пукање во височина означен почетокот
на трката и крајот на еден залутан падобранец.

За да жена му не би му ја закочила работата
возачот внимателно префрли во втора.

На натпревар во раскажување на шарени лаги
победи една предизборна кампања.

Ексцентричен крадец ја искраде фирмата
во која што работи како директор.

Немарен возач го остави својот нов автомобил
без капка гориво и така продолжи да вози.

И покрај тешкото невреме,
авион лесно слета во провалија.

Во празен автобус стои жена и чека
да се појави каваљер кој би и го отстапил местото.

Недостатокот на болнички кревети
имаше среќен епилог бидејќи во најновата
сообраќајна несреќа сите загинаа.

Прачовекот на прагот на откритието
што треба да прави кога е гладен.

После сударот со Ана Карењина
еден заљубен воз потполно излезе од колосек.

Миротворците имаа доволно слух па колењето
помеѓу едните и другите е дочекано на нож.

Жена одби да покаже каде ги крие годините.

Уапсен гостинот на хотелот кој што заборавил
да ја исклучи климата и од летото направи зима.

Незадоволни од прскањето на овошките,
гасениците ги покренаа тенковите.

Пешачки премин затворен поради белата куга.

Наркоман пренесе дрога во носот и вената.

Лезбејка и педер ги променија половите
и станаа педер и лезбејка.

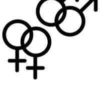

Питагора исчезна во хипотенузата
на бермудскиот триаголник.

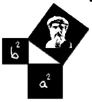

Исчезнатиот пар лисици од зоолошката градина
пронајден на појасот на полицаецот приправник.

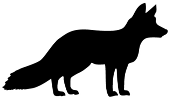

Психијатар стана зависник од лудите.

Да не би имале нелагодности со високиот напон,
на електричарите забрането да растат
повеќе од два метри.

Заборавна дама повторно ја изгуби невиноста.

Доаѓајќи на работа, чуварот на затворот направи чекор повеќе и се најде позади решетки.

Љубезните лавови од една зоолошка градина ширум ги отворија вратите за своите посетители.

Оперски пеач ги завешта гласните жици на Каблови од Светозарево.

Во едно заостанато училиште на учениците одземено правото да ги тепаат професорите.

Глумицата од петнаесетиот спрат падна во заборав, а потоа и од терасата.

Во записите кои се претставени тука, а истото ќе биде случај и со сите записи во книгата, можно е да се воочи и една стилска доминанта, а тоа е употребата на крњ перфект. Тоа е формата за која, со цел за јазично економисување, често посегнуваат новинарите при насловувањето на своите новинарски статии. Тоа за ефект, како во новинарските наслови, така и во Јокиќевите периграми, има сместување на збиднувањата in media res. Поради таа причина читателот кој ќе ги чита Јокиќевите „Периграми“ ќе стекне впечаток дека чита само новинарски наслови растеретени од било што излишно.

Да заклучиме, Јокиќевите периграми се афоризми со наративен потенцијал кој не се реализираат, туку приказната која би можела да се раскаже ја згуснува во капсули од се на се пар зборови. Тоа што, притоа, се реализира е семантичкиот потенцијал на зборови кои често се доведуваат до слики или, дури до, повеќекратни слики. Воочлива е тенденцијата да во Јокиќевите периграми, значителен потенцијал на зборови истовремено се реализирааат во сите можни контексти. Периграмите ги следи и неодолив шарм на детска зачуденост пред светот, но и јазикот, како и сеприсутната склоност кон играњето и освојувањето на нови имагинативни простори.

Бојан Рајевиќ

Благодарејќи на своите димензии, еден прекуокеански брод наеднаш стигна секаде.

Не е доволно да имаш извонредна јазична интелегенција, како што Јокиќ, без размислување ја има, потребно е да се има и вонсериска визуелна имагинација за да со поимување на синтагмата „прекуокеански брод“ да може да се замисли брод на кој димензиите достигнуваат преку океанот, следствено што тој брод „секаде стигнува наеднаш“.

Поради преминувањето на контактни сочива, змиите наочарки ја укинаа оваа врста.

Во овој периграм Перица Јокиќ уште еднаш ја демонстрира својата приврзаност на детското гледање на светот, но и способноста да со метонимски поместувања, како змиите, извивајќи се низ различни значења, спојувајќи прилично оддалечени контексти, со што прави посебен зачудувачки ефект.

Држејќи се на упатството за употреба на шеширот, просјак остана шворц.

Хумористичниот ефект во овој периграм се гради со увидување на повеќекратната намена на шеширот кој во примарното значење е средство за покривање на главата, меѓутоа, времето во кое живааеме му открива уште една можна функција за кое Јокиќ духовито попрво црнохуморно го свртува вниманието. Јокиќ е во состојба, како некој супер-прецизен инструмент, да се повика на своето ѕвонче за узбуна, периграмот, истиот момент кога ќе почуствува дека некој збор, под влијание на моменталните прилики доживува значајна трансформација.

Његош во Црна Гора пишува се попровокативно.

Иако во основа блиска до имагинативните стварности, Јокиќевата афо-инстанца не уверува нас дека со подеднаков успех може афористички да се толкува и актуелната црногорска реалност, не лишувајќи ја, и понатаму, од универзалните видувања.

статус идентичен на оној кој има таканаречена наша реалност. Планот на реалноста и планот на фикцијата кај Јокиќ не изгледаат како да се во конфликт, попрвин би се рекло дека се пропуштаат бидејќи Јокиќевта инстанца има увид и во едната и во другата, при што и во едниот и во другиот случај, повеќе го интересира скриениот отколку познатиот дел на приказната.

И покрај тешкото невреме, авион лесно слета во провалија.

Јокиќевата афористичка инстанца го покажува и како мајстор во областа на изневерени очекувања кој гради така што со изборот на лексички единици го најавува среќниот крај, во овој случај успешното слетување такво на какво сите најпрвин би помислиле, за да, потоа, се открие едно запазено, а сепак присутно својство кај слетувањето на авионот во провалија, а тоа е дека и тоа претставува успешно слетување, кое, исто така, може да биде попречено од тешкото невреме, колку и редовните летови. Јокиќ, јасно е, игра на слоганот дека и падот е лет, поттикнувајќи ја имагинацијата на читателот да замисли авион кој, поради некое уште потешко невреме, не успева да слета во провалијата, туку препуштен на волјата на невремето, го завршува својот лет на пистата на аеродромот на кој што имал за цел да слета. Сето тоа за да читателот се запраша не е ли тоа што го сметаме за ред кој што сме го направиле всушност производ на некој чист случај, исто колку и било кој хаос?

Со пукање во височина означен е почетокот на трката и крајот на еден залутан падобранец.

Потенцијал на драма, потенцијал на трагедија, за Јокиќевата афористичка инстанца во состојба е да види и во најобичниот извештај од некој спортски настан, на пример, трка на сто метри. Во пукањето во вис со кој се означуваат почетоците на трка видена е закана согласно со духот на времето во кое пукањата најчесто служат за нивната првобитна намена отколку од означувањето на почетокот на некоја трка. На овој, крајно необичен начин, Јокиќ ни соопштува една антрополошка константа која се однесува на поривот за убивање кој е, што би се рекло, во нас е присутен и тогаш кога не сме свесни за него.

во случајот на Јокиќ, реалноста на апсурдот во која, ете, чуварот на затворот завршува зад решетки. Од првиот афоризам во книгата се гради слика на светот, со која се навестува дека во тој свет се е претумбано, разнишано, исфрлено од своите вообичаени лежишта.

Љубезните лавови од една зоолошка градина ширум ги отворија вратите за своите посетители.

Фантастика, гротеска, мешањето на човечкиот и животинскиот свет, детска перспектива се наслутуваат од овој периграм кој, исто така, има нешто од таа инверзија и претумбаност која ја затекнавме во претходниот периграм. Притоа, тука се кристализира уште нешто: Јокиќевата способност да со петрифицирани фрази како што е „ширум ја отвори вратата“ подари нов живот, доведувајќи ги во крајно необични спови со лексички единици од прилично оддалечни регистри.

Исчезнатиот пар лисици од зоолошката градина пронајден на појасот на полицаецот приправник.

Од овој периграм ја читаме Јокиќевата способност да од полисемичните зборови го извлече максимумот, реализирајќи ги, наеднаш во неколку контексти во кои можат да се јават, творејќи на тој начин, вистинска мала комедија на забуни. Секако, наративниот потенцијал и тука е присутен, имаме не само дејство, туку цел случај (снемувањето на парот лисици од зоолошката градина), имаме (успешен) процес на детектирање, бидејќи исчезнатиот пар лисици е пронајден и нас ни останува да заклучиме дека афористичката инстанца на себе ја превзема улогата на детектив кој успева да го реши случајот, на задоволство на читателите. Приметуваме, уште, дека периграмите на Јокиќ често бараат сцена, што не е така чест случај кај афоризмите кои често, се задоволуваат со јазични игри.

После сударот со Ана Карењина еден заљубен воз потполно излезе од колосек.

Јокиќ вешто воведува во игра и една стварност од подрачјето на уметничката имагинација, доделувавајќи и, така,

ПРИКАЗНИ ВО КАПСУЛИ

За книгата „Периграми“ на Перица Јокиќ

Концизност, духовитост, повеќезначност, исчашена перспектива, склоност кон иронија, парадокс... се некои од клучните карактеристики на афоризмот како жанр чии што творци се десетмина врвни автори од просторите на поранешна СФРЈ.

Сепак, нарекувајќи ги своите афоризми периграми, афористичарот Перица Јокиќ ни сугерира дека и во таа едноставна форма, сепак, постои простор за обликување на посебна индивидуална поетика со авторски печат, толку моќна што по него може да се нарече и самиот жанр.

Во што тогаш ќе се состои посебноста на афоризмот на Јокиќ кое би го оправдало воведувањето на посебен жанровски назив - периграм?

Најдобар одговор на ова прашање ќе го дадат самите периграми.

Бидејќи книгата со афоризми дозволува (можеби дури и бара) без редоследно читање, јас тука ќе ви претставам репрезентативен пример - десетина без редослед избрани периграми, врз основа на кои, на крајот, ќе може да се даде и посебна дефиниција за периграмите како посебен афористичен жанр. Стилот е самиот човек, што ни овозможува да веруваме дека карактеристиките што ќе се искристализираат во десетте записи на Јокиќ ќе важат за сите негови периграми. Значи, да почнеме.

Доаѓајќи на работа, чуварот на затворот направи чекор повеќе и се најде позади решетки.

Тоа што најпрвин се забележува во афоризмот на Јокиќ е постоењето на наративно јадро - во само една реченица наидуваме на дури три дејства: 1) доаѓање на работа 2) правење чекор повеќе 3) сместување позади решетки. Уште тука, во првиот афоризам во книгата "Периграми" започнува да се обликува една посебна поетика. Суштината на афоризмот лежи во делот „чекор повеќе“, бидејќи токму тој чекор е неопходен за од светот на реалноста, вообичаените, секојдневните, рутински постапки како што е доаѓањето на работа, да се префрлиме во друга реалност,

Перица Јокиќ

ПЕРИГРАМИ

Велес, 2019

Перица Јокиќ

ПЕРИГРАМИ

Издавач

Клуб на писатели „Коста Солев Рацин“ - Велес

Рецензент

Бојан Рајевиќ

Технички уредник

Ана Ристова

Превод на македонски

Димитар И. Вилазорски

Печати

Унистар

Тираж

300 примероци

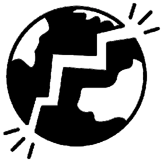

Перица Јокић

ПЕРИГРАМИ